

***Statenstuk* 2004-166**

Wijziging Financiële verordening Drenthe 2004/ rechtmatigheidscontrole accountant 2004

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 24 november 2004
- provinciale staten op 15 december 2004
- fatale beslisdatum: 15 december 2004

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door de heer H. Koerts, telefoonnummer (0592) 36 52 94 en de heer J. Bosker,
telefoonnummer (0592) 36 56 60

Portefeuillehouder: de heer Joh. Dijks

Inleiding

In verband met de dualisering worden verdergaande eisen aan de financiële verantwoording (de jaarrekening) van de provincie gesteld. Dit heeft gevolgen voor de reikwijdte van de controle van uw accountant.

Met ingang van de controle over 2004 zal de accountant zijn bevindingen met betrekking tot de rechtmatigheidstoets in zijn verklaring tot uitdrukking brengen. Tot 2003 controleerde de accountant slechts of de jaarrekening een getrouw beeld gaf.

Tot halverwege dit jaar was er landelijk nog geen duidelijkheid over de kaders van de rechtmatigheidscontrole (door de accountant). Gevolg hiervan was dat provincie(s) niet volledig kon(den) anticiperen op de (organisatorische) randvoorwaarden van de controle 2004 van de accountant.

Inmiddels is er op grond van informatie van het Nederlands Instituut van Register Accountants (NIVRA) meer duidelijkheid ontstaan over de aanpak van de accountant.

Ten eerste is een aanpassing van de financiële verordeningen vereist.

Ten tweede gaat uw accountant op basis van de aangepaste financiële verordeningen een door u vast te stellen lijst met wet- en regelgeving ten opzichte van de controle 2003 aanvullend controleren op de volgende aspecten:

- begrotingscriterium
- voorwaardencriterium
- M&O-criterium (betreft misbruik en oneigenlijk gebruik)

Begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen (in de jaarrekening) hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen kan sprake zijn van onrechtmatige uitgaven.

Voorwaardencriterium

De overdrachten van onder andere subsidies en uitkeringen zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. Het voldoen aan deze voorwaarden moeten worden getoetst. Het voorwaardencriterium is met name van toepassing op specifieke uitkeringen en subsidies.

M&O-criterium

Het M&O-beleid is het geheel van (organisatorische) maatregelen dat genomen wordt om misbruik en oneigenlijk gebruik van (subsidie)regelingen te beperken. Het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van desbetreffende geldstromen, betekent onder meer dat de provincie de juistheid en volledigheid van de door derden verstrekte gegevens systematisch dient te toetsen. De geldstromen betreffen zowel de uitgaande als de inkomende.

De accountant zal toetsen of de provincie een op M&O gericht beleid heeft en op welke wijze dat in de (administratieve) organisatie geïntegreerd is.

Om zo goed mogelijk te anticiperen op de rechtmatigheidstoets van de accountant in 2004 stellen wij uw staten de volgende technische acties voor.

1. Begrotingscriterium.

Als blijkt dat gerealiseerde lasten in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is - voorzover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven.

De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van uw staten. De accountant neemt in zijn oordeel mee in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door uw staten geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

Om de voorwaarden om te kunnen voldoen aan het begrotingscriterium te optimaliseren stellen wij uw staten voor ons college in twee gevallen de bevoegdheid toe te kennen een nadere invulling aan de begroting te geven. Deze gevallen betreffen specifieke doeluitkeringen en geormerkte bijdragen van derden. In beide gevallen ligt de bestemming van de middelen namelijk vast.

Dit kan plaatsvinden door een artikel 16 toe te voegen aan de financiële verordening. Hierbij wordt het huidige artikel 16, slotbepaling, artikel 17.

2. Voorwaardencriterium

Uw staten stellen de norm waaraan de rechtmatigheid moet worden getoetst. Uw huisaccountant heeft dit in navolging van het NIVRA zo vertaald dat door uw staten limitatief moet zijn bepaald aan welke wet- en regelgeving vastgelegde, voor de provincie relevante, voorwaarden moeten worden getoetst. Wij hebben voor 2004 en 2005, in overleg met de accountant, een overzicht van relevante wet- en regelgeving gemaakt. Wij adviseren uw staten na overleg met uw accountant het bijgevoegd overzicht vast te stellen en als onderdeel van het controleprotocol van de accountant te beschouwen. Bij het opstellen van de lijst is met name een financieel beheerscriterium gehanteerd.

3. Definitie rechtmatigheid in de Financiële verordening Drenthe 2004.

In de verordening is rechtmatigheid als volgt gedefinieerd:

"het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder mede begrepen provinciale verordeningen, besluiten van provinciale staten en van gedeputeerde staten."

Volgens de NIVRA-richtlijnen vallen de besluiten van gedeputeerde staten niet onder de definitie. Op basis van deze richtlijnen dienen de besluiten van gedeputeerde staten uit bovenstaande definitie verwijderd te worden.

Met deze technische wijzigingen is aan de noodzakelijke voorwaarden voor een toetsing voldaan. Hierdoor kan een rechtmatigheidstoetsing uitgevoerd worden.

De uiteindelijke uitkomsten van de rechtmatigheidstoetsing hangen natuurlijk vooral af van de kwaliteit en ontwikkeling van het financieel beheer.

Controleprotocol

Naast deze technische aanpassing is het een wens van uw accountant, om ter voorbereiding en ondersteuning van zijn werkzaamheden specifieke aandachtspunten voor de controle 2004 vast te leggen. De accountant wil daarom graag met u in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 24 november hierover van gedachten wisselen. Dit biedt hem tevens de mogelijkheid een toelichting te geven op de veranderingen van de regeling en de consequenties voor de controle.

Wij adviseren u na overleg met de accountant het bijgevoegde controleprotocol vast te stellen.

Samenwerking met andere provincies

Vanuit het IPO is een Werkgroep Rechtmatigheid opgericht die tot taakstelling heeft: het ontwerpen van zoveel mogelijk één gelijk provinciaal kader voor de rechtmatigheidstoets, het waar mogelijk daarvoor een nadere invulling en uitwerking maken en het zo mogelijk overeenstemming daarover bereiken met de relevante accountants. De provincie Drenthe maakt deel uit van deze werkgroep.

Advies

De volgende aanpassingen in de Financiële verordening Drenthe 2004 (van 17 maart 2004) vast te stellen:

1. De definitie van het begrip rechtmatigheid dusdanig aan te passen voor de accountantscontrole dat besluiten van het college van gedeputeerde staten niet meer als kader voor de controle op de rechtmatigheid door de accountant dienen.
2. Aan artikel 5 een vierde lid toe te voegen dat jaarlijks door uw staten een limitatief overzicht van de voor de accountant relevante wet- en regelgeving vastgesteld zal worden.
3. Artikel 16 toe te voegen waarbij de bevoegdheid aan het college wordt toegekend om een nadere invulling aan de begroting (zowel de baten als de lasten) te mogen geven bij specifieke doeluitkeringen en geoormerkte bijdragen van derden.
Hierbij wordt het huidige artikel 16 (slotbepaling) artikel 17.

Eveneens vast te stellen:

4. Bijgevoegd controleprotocol.
5. Het onder het tweede punt genoemde overzicht "relevante wet- en regelgeving 2004". Hierdoor dient dit als kader voor de rechtmatigheidscontrole, door de accountant, over 2004.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Er worden (met uitzondering van advies onder 3) randvoorwaarden gecreëerd om tot een goedkeurende verklaring met betrekking tot het rechtmatigheidsaspect bij de jaarrekening te kunnen komen.

Argumenten

1. Voorwaardencriterium

Om in 2004 tot een goedkeurende verklaring met betrekking tot het rechtmatigheidsaspect te kunnen komen, stellen de accountants als (harde) randvoorwaarde dat uw staten een limitatief overzicht van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vaststellen.

Met de vaststelling van dit overzicht wordt aan deze randvoorwaarde voldaan. Hiermee is de norm voor de accountantscontrole 2004 met betrekking tot het rechtmatigheidsaspect vastgesteld.

Verder stellen wij voor een artikel in de Financiële verordening aan artikel 5, vierde lid toe te voegen, waarin naar dit overzicht wordt verwezen, waarbij aangegeven wordt dat jaarlijks een geactualiseerd overzicht ter goedkeuring aan uw staten wordt voorgelegd.

2. Definitie rechtmatigheid in de Financiële verordening.

Volgens het NIVRA richt de rechtmatigheidscontrole zich op:

- wetgeving waaraan de organisatie haar bestaan ontleent zoals de Grondwet, het Burgerlijk Wetboek, de Provinciewet en de Gemeentewet;

- wet- en regelgeving waarin nadere voorschriften zijn opgenomen inzake specifieke uitkeringen en subsidies vanuit de EU, het Rijk en andere subsidieverstrekende instanties. In de jaarlijkse uitgave van het Ministerie van Financiën "Overzicht specifieke uitkeringen" staan alle specifieke uitkeringen vermeld met een verwijzing naar wetten, regels en van toepassing zijnde controleprotocollen;
- wetgeving en regelgeving die inrichtingsvereisten voorschrijven voor de financiële beheersorganisatie van de provincie en van partijen waaraan middelen worden overgedragen, zoals verordeningen en reglementen; te denken valt bijvoorbeeld aan de Algemene subsidieverordening Drenthe en het aanbestedingsbeleid;
- fiscale en sociale wet- en regelgeving die door provincies en gemeenten moet worden nageleefd;
- algemene wet- en regelgeving zoals de Algemene wet bestuursrecht, de Wet bescherming persoonsgegevens, bezoldigingswetten en -besluiten voorzover deze van invloed zijn op financiële beheershandelingen.

Met uitzondering van punt 3 is sprake van wet- en regelgeving waarop de provincie geen invloed heeft. Alleen bij punt 3 stellen uw staten zelf de omvang van de regelgeving vast. Het zou, in analogie met de regeling op rijksniveau, zo moeten zijn dat de "provinciale wet- en regelgeving met gevolgen voor het financieel beheer" het onderwerp van de controle zou moeten zijn. Daarom stellen wij uw staten voor besluiten van het college te verwijderen uit de definitie van rechtmatigheid in de Financiële verordening.

3. *Begrotingsrechtmatigheid.*

Door ons college de bevoegdheid te geven om een nadere invulling aan de begroting te geven met betrekking tot specifieke doeluitkeringen en geormerkte bijdragen van derden, worden de voorwaarden om te kunnen voldoen aan het begrotingscriterium verder geoptimaliseerd.

Er is sprake van doeluitkeringen en geormerkte bijdragen van derden. Het doel van de besteding van deze middelen ligt vast. De middelen moeten dus binnen de vastgestelde kaders worden besteed. Om te voorkomen dat door een te groot tijdsbeslag van de begrotingswijzigingsprocedure ongeautoriseerde uitgaven ontstaan, adviseren wij u ons college in deze specifieke gevallen de bevoegdheid te geven een nadere invulling aan de begroting te geven.

Controleprotocol

Uw staten hebben de bevoegdheid nadere afspraken met de accountant te maken. Het vastleggen daarvan voorkomt misverstanden.

Uitvoering

Tijdsplanning

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Controleprotocol inclusief overzicht relevante wet- en regelgeving 2004.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 3 november 2004
Kenmerk: 45/6.14/2004010341

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.D. Nauta, secretaris

jh/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 3 november 2004, kenmerk 45/6.14/2004010341;

BESLUITEN:

- I. de Financiële verordening Drenthe 2004 als volgt te wijzigen:
 1. de in artikel 1 genoemde begripsomschrijving van "rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder mede begrepen provinciale verordeningen, besluiten van provinciale staten en van gedeputeerde staten" wordt vervangen door:
"rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder mede begrepen provinciale verordeningen en besluiten van provinciale staten";
 2. aan artikel 5, interne controle wordt een vierde lid toegevoegd luidend als volgt:
"Jaarlijks wordt door gedeputeerde staten een geactualiseerd overzicht van wet- en regelgeving ter goedkeuring aan provinciale staten voorgelegd.
Dit overzicht wordt aan de accountant verstrekt";
 3. artikel 16 wordt:
"Gedeputeerde staten zijn bevoegd om een nadere invulling aan de begroting te geven indien en voorzover deze wijzigingen betrekking hebben op specifieke doeluitkeringen of door derden geormerkte bijdragen." waarbij het huidige artikel 16 (slotbepaling) artikel 17 wordt;
- II. vast te stellen:
 1. het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2004;
 2. het Overzicht wet- en regelgeving ten behoeve van de accountantscontrole 2004.

Assen, 15 december 2004

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jh/coll.

CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING 2004 VAN DE PROVINCIE DRENTHE

1. Inleiding

Provinciale staten (PS) hebben aan Ernst & Young Accountants opdracht verstrekt de accountantscontrole, als bedoeld in artikel 217 van de Provinciewet, voor de provincie Drenthe uit te voeren. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van deze accountantscontrole moeten PS echter nog een aantal zaken nader regelen, hetgeen op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Object van controle is de jaarrekening 2004 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2004, zoals uitgeoefend door of namens gedeputeerde staten (GS) van de provincie Drenthe.

1.1. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2004 van de provincie Drenthe.

1.2. Wettelijk kader

De Provinciewet, artikel 217, schrijft voor dat PS een of meer accountants aanwijzen als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2, van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In het kader van deze opdrachtverstrekking aan de accountant kan PS nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

PS hebben op 17 maart 2004 de Verordening ex artikel 217 van de Provinciewet voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de provincie Drenthe vastgesteld. In het statenbesluit van 17 maart 2004 is het bij de controle te hanteren normenkader in hoofdlijnen vastgelegd.

De staten zullen ultimo dit jaar nog voorstellen behandelen om deze financiële verordening op enkele onderdelen aan te passen in verband met de rechtmatigheidscontrole.

Met dit controleprotocol stellen PS nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2004.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in artikel 217 van de Provinciewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door de staten benoemde accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;

- het rechtmatig totstandkomen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de provinciale verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college van GS opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens Algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 van de Provinciewet (Besluit begroting en verantwoording provincies en provinciën);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens Algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 217, zesde lid, van de Provinciewet (Besluit accountantscontrole provincies en provinciën) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole Provincies en Provinciën (BAPG) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder provinciale verordeningen".

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie¹. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. PS mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de accountantsverklaring. De minimumeisen zijn:

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

¹ Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandcontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt.

De definitie van de goedkeuringstolerantie is de volgende.

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt onderkend de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd.

De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 10%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag zoals € 150.000,--.

De rapporteringstolerantie wordt door PS vastgesteld, met inachtneming van vorengenoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringstolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie(s) opgenomen zoals door PS vastgesteld voor het controlejaar 2004.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Op basis van de begroting 2004 van de provincie betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 1,5 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 4,5 miljoen de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

Voor de rapporteringstolerantie stellen de staten als maatstaf dat de accountant op het niveau van programma's/producten in de begroting elke fout of onzekerheid ≥ € 150.000,-- rapporteert.

4. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidtoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2004 is limitatief gericht op het volgende.

- 4.1. De naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Wetgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de provincie Drenthe" is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voorzover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kan betreffen;
- 4.2. De naleving van regels die (voorzover niet vallend onder de vorengenoemde wettelijke kaders) daarnaast bij statenbesluit zijn vastgesteld aangaande:
- de (uitgaande) subsidieverstrekking aan derden (Algemene subsidieverordening en specifieke subsidieverordeningen)
 - (inkomende) subsidies van derden (specifieke uitkeringen van het Rijk en derden)
 - het treasury-statuut en toepassing van de Wet financiering decentrale overheden
 - begrotingsrechtmatigheid en de in dat kader door de staten vastgestelde verordening ex artikel 216 en de nader gestelde regels
 - inkoop en aanbesteding

Indien en voorzover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd, worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voorzover het door de staten of hogere overheden vastgestelde regels betreft.

Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. besluiten van GS vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van "hogere" besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek. Voorts kan een afwijking van deze lagere regelgeving passend zijn binnen de uitvoering van "hogere" besluiten. Het is (over het algemeen) aan GS om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt.

Interim-controles

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht. Bestuurlijk relevante zaken worden - op grond van de overeengekomen rapportagewensen - ook aan PS gerapporteerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Provinciewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan PS en in afschrift aan GS.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het Verslag

van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de provincie Drenthe gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor PS, zodat deze de door het college van GS opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage:

1. Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole 2004 bij de provincie Drenthe.

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole 2004 bij de provincie Drenthe

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de provincie relevante algemene wet- en regelgeving. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen: In de eerste kolom wordt een algemene omschrijving gegeven die overeenkomt met een algemene aanduiding van programma's en of producten. In de tweede kolom wordt een en ander nader uitgewerkt naar de doelstellingen die onder zo'n programma/producten vallen. In de kolom Wetgeving extern wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de provincie. Het feitelijke toetsingkader voor een specifieke geldstroom moet echter veelal nog nader worden uitgewerkt. Voor subsidies van en voor derden worden bijvoorbeeld nadere subsidieregels opgesteld. Ook voor belastingen/heffingen moeten zaken nader worden geregeld en moet een juridische titel worden verkregen via een verordening. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden (aan)gedaan worden onder meer ontleend aan de begroting, de beheersverordening en het delegatie- en mandaatbesluit.

Veelal hebben PS ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opgesteld waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. De relevante verordeningen en besluiten zijn in de laatste kolom opgenomen. Dit is nadrukkelijk geen volledige opsomming van alle mogelijke verordeningen en (staten)besluiten. Bij het opstellen is met name een financieel criterium gehanteerd.

Daarnaast worden door de rijksoverheid dan wel andere instanties op grond van deze algemene wet- en regelgeving specifieke geldstromen geïnitieerd, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies en/of specifieke uitkeringen. Deze specifieke (subsidie) regelgeving is in dit overzicht opgenomen. Deze zijn ontleend aan het Overzicht Specifieke Uitkeringen (OSU) dat op de website van het ministerie van BZK is te vinden (www.minbzk.nl). Uiteraard zijn alleen die regelingen opgenomen waarop de provincie een beroep doet of kan doen.

In algemene zin gelden in voorkomende gevallen ook nog andere rechtmatigheidscriteria, vaak ook als nadere invulling van het voorwaarden criterium. Het calculatiecriterium, ofwel wordt het juiste bedrag berekend, is algemeen geldend wanneer op basis van tarieven of normen geldstromen worden verkregen.

Het financiële belang van de onderhavige wet- en regelgeving wordt uiteraard mede bepaald door de omvang van de geldstroom die daarmee direct is gemeoid. Daarnaast zijn echter de potentiële risico's van belang die kunnen ontstaan wanneer relevante wet- en regelgeving niet wordt nageleefd, bijvoorbeeld inzake Europese aanbesteding. Dergelijke risico's kunnen indirect tot geldstromen gaan leiden wanneer bijvoorbeeld schadeclaims moeten worden gehonoreerd of op een onjuiste titel verkregen gelden moeten worden geretourneerd.

Met de in dit onderstaande overzicht gepresenteerde inventarisatie wordt een minimumkader geboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in artikel 217 van de Provinciewet en het met Algemene maatregel van bestuur vastgestelde Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten.

Datum opstellen: 4 oktober 2004.

Programma's/producten	Specifieke activiteit (kort samengevat)	Wetgeving extern	Regelgeving intern
1.0 PS	PS	- Provinciewet	- Verordening rechtspositie staten- en commissieleden - Regeling vergoeding statenfracties - Besluit mandaat en machtiging provinciale staten
1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	- GS - Kwaliteit openbaar bestuur - Bestuurlijke organisatie - Financieel toezicht gemeenten - Bestuurlijke vernieuwing - Voormalig personeel - Bestuurlijk onderzoek - Rechtsbescherming	- Grondwet - Burgerlijk Wetboek - Provinciewet - Algemene wet bestuursrecht - Besluit proceskostenvergoeding (incl. Wet en Besluit tarieven in strafzaken) - Wet gemeenschappelijke regelingen - Wet Bibob - Wet openbaarheid van bestuur - Kaderwet bestuur in verandering - Reisbesluit binnenland - Wet dualisering provinciebestuur - Staatssteunregelingen artikelen 87 en 88 EG-verdrag - Mandaatbesluit	- Verordening inzake tegemoetkoming en vergoeding van kosten die verband houden met de vervulling van het ambt van lid van GS - Uitkering- en pensioenverordening gedeputeerden - Verordening ambtelijke organisatie ten behoeve van GS - Besturingsconcept provincie Drenthe - Vaststelling instructie voor de hoofden van de provinciale product- en stafgroepen - Besluit mandaat, volmacht en machtiging GS 2003. - Besluit volmacht en machtiging voor het verrichten van bestuurs- en beheersbevoegdheden van de Commissaris van de Koningin (CvdK) - Ambtsinstructie CDK

			<ul style="list-style-type: none"> - Algemene subsidieverordening Drenthe - Budgetsubsidieverordening Drenthe - Verordening betreffende de organisatie van de financiële administratie Drenthe - Verordening betreffende de instructie voor de comptabele - Regeling budgethouders provincie Drente - Controleverordening provincie Drenthe - Ambtenarenreglement provincie Drenthe (nog beperkt van toepassing)
Interprovinciale Samenwerking	- Interprovinciaal overleg		
2.0 Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaving openbare orde en veiligheid - Rampenbestrijding en crisisbeheersing - Bestrijding bosbranden 		
3.0 Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen en uitdragen provinciaal beleid verkeer en vervoer - Veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe 	<ul style="list-style-type: none"> - GDU/BDU - Besluit Duurzaam Veilig - Besluit gelden regionaal verkeersveiligheidsbeleid - Reglement verkeersregels en verkeerstekens 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling PPS-2 beleggen in verkeersveiligheid - Regeling gelden stimulering regionaal en lokaal verkeersveiligheidsbeleid Drenthe - Verordening provinciale commissie Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe
3.1 Beheer en onderhoud	- Beleid duurzaam beheer provinciaal wegennet	<ul style="list-style-type: none"> - Wegenwet - Waterstaatswet 	- Verordening wegen en waterwegen provincie Drenthe (met ingang van 1 augustus 2004: Provinciale omgevingsverordening)

	<ul style="list-style-type: none"> - Wegennet (wegenbeheer) - Vaarweg Meppel-De Punt - Zuidelijk vaarwegennet - Beleid duurzaam beheerd provinciaal vaarwegennet 		
3.2 Vervoer	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> - Regeling rijksbijdrage openbaar vervoer - Regeling vervoersopbrengsten (CVV) - Wet personenvervoer - Besluit Infrastructuurfonds 	
4.0 Waterhuishouding	<ul style="list-style-type: none"> - Waterhuishouding algemeen - Beleidsmonitoring - Realisering gronden oppervlakteregiem en verdrogingsbestrijding - Waterhuishoudkundige inrichting - Waterschappen - Muskusrattenbestrijding - Optimaal beheerde waterpeilen op de provinciale kanalen - Grondwaterwet 	<ul style="list-style-type: none"> - Grondwaterwet - Wet op de waterhuishouding 	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciale verordening waterhuishouding - Waterakkoord Drenthe

5.0 Milieu algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciale milieuverordening - Milieuplanning - Milieucommunicatie - Duurzame projectontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling BANNS klimaat-convenant 	<ul style="list-style-type: none"> - Besluit milieusubsidies
5.1 Bodem	<ul style="list-style-type: none"> - Bodembescherming - Bodemsanering - Verwerking afvalstoffen 	<ul style="list-style-type: none"> - Wet bodembescherming - Wet stedelijke vernieuwing - Regeling financiële bepalingen bodemsanering 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieverordening bodemsanering bedrijfsterrinen provincie Drenthe (bedrijvenregeling). - Provinciale Milieuverordening - Subsidieregeling gebiedsgericht beleid (SGB)
5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Luchtverontreiniging algemeen - Geluidshinder algemeen - Uitvoering saneringsprogramma industrielawaai - Beleidsontwikkeling vergunningverlening - Beleidsontwikkeling handhaving - Vergunningverlening inrichtingen Wm - Handhaving inrichtingen Wm - Handhavingssamenwerking 	<ul style="list-style-type: none"> - Wet geluidhinder - Wet sanering industrielawaai - Wet Milieubeheer (Wm) 	<ul style="list-style-type: none"> - Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen - Richtlijn beleggingen fonds nazorg gesloten stortplaatsen - Regeling subsidies servicepunten milieuwethandhaving

	<ul style="list-style-type: none"> - Registratie en afhandeling milieuklachten - Bodembeleid 		
6.0 Landelijk gebied	<ul style="list-style-type: none"> - Vergunningverlening ontgrondingen - Programmering en sturing landelijk gebied - Informatiesysteem landelijk gebied - Leren voor duurzaamheid (natuur- en milieueducatie) 	- Ontgrondingenwet	- Provinciale omgevingsverordening
6.1 Natuur	<ul style="list-style-type: none"> - Natuurbeleid - Bos - Landschap - Nationale parken - Natuur uitvoering/ regelgeving 	<ul style="list-style-type: none"> - Kaderwet LNV subsidies: - Subsidieregeling Natuurbeheer - Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer - Flora- en Faunawet - Natuurbeschermingswet - Boswet 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling natuur- en milieueducatie Drenthe. - Stimuleringsverordening natuur en landschap - Regeling subsidiecriteria en -voorwaarden natuurgebiedaankopen c.a. - Subsidieregeling nationale parken - Subsidieregeling stimuleringsregeling bos - Subsidieregeling Stimuleringsfonds milieubeschermingsgebieden - Subsidieregeling Leren voor duurzaamheid - Subsidieregeling onderhoud landschapselementen Drenthe - Beleidsregel Subsidieverordening onderhoud landschapselementen Drenthe

6.2 Plattelandsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsgerichte uitvoering - Gebiedsgericht beleid - Landinrichting - Plattelandsbeleid - Natuurgebiedenbeleid - Verwerking economische vitaliteit platteland 	<ul style="list-style-type: none"> - Landinrichtingswet - Wet Milieubeheer - Besluit Milieu-effectrapportage - Wet op de Ruimtelijke Ordening 	<ul style="list-style-type: none"> - Tijdelijke subsidieregeling plattelands structuurfonds - Verordening plattelandsontwikkelingsplan Samenwerkingsverband Noord Nederland 2000 (PLOP): <p>Het DB-SNN Bestuurscie Landelijk gebied is gemandateerd om besluiten te nemen over subsidies. De bevoegdheid tot het nemen van subsidiebeschikkingen PLOP is doorgemandateerd aan de betaalorganen DLG en aan LASER eveneens het uitvoeren van controles op PLOP-projecten.</p>
7.0 Economie	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidskaders - Verbetering vestigingsfactoren kernzones - Verbetering functioneren arbeidsmarkt - Openbaar belang nutsfuncties 	<ul style="list-style-type: none"> - EG verdrag artikelen 87 en 88 (Staatssteun en de minimissteun) - Kaderwet EZ-subsidies - Beschikkingen EZ-Kompas/d2 en LEADER - Wet toezicht Europese subsidies - Kaderverordening subsidies Samenwerkingsverband Noord Nederland 2000 - Standaardvoorwaarden voor projecten uitgevoerd in het kader van het KOMPAS-programma, voor EFRO en EZ/KOMPAS - Standaardvoorwaarden voor projecten uitgevoerd in het kader van het LEADER+-programma voor Noord-Nederland 2000-2006, bestemd voor EOGFL 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling economisch structuurfonds - Subsidieregeling tender ICT en zorg, onderwijs, cultuur, toerisme, arbeidsmarkt, sport, welzijn, landbouw en verkeer en vervoer 2004 - 2005 - LEADER+-Oost-Drenthe en Drents-Fries LEADER-gebied en D2/EZ Kompas 2000 – 2006-programma's worden uitgevoerd door het SNN: <p>(Bij LEADER Oost-Drenthe ligt de financiële verantwoordelijkheid bij de provincie Drenthe, bij Drents-Fries LEADER-gebied ligt de financiële verantwoordelijkheid naar rato van de per provincie verleende subsidie bij eindafrekening van het project bij elk van de provincies.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompas/LEADER+-projecten uitgevoerd door de provincie Drenthe <p>Noordelijke regelingen uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling SNN:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling Human Resource Management 2001(HRM) - Subsidieregeling Noordelijke innovatie ondersteuningsfaciliteit 2000(NIOF) - Investeringsregeling Noord-Nederland 2000
7.1 Toerisme en recreatie	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik 	<ul style="list-style-type: none"> - EG verdrag 70/2001 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling ontwikkeling recreatie en toerisme <p>Noordelijke regeling uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling SNN: subsidieregeling kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector (KITS)</p>
7.2 Landbouw	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetering economisch perspectief agrarische sector 	<ul style="list-style-type: none"> - EG verdrag artikelen 87 en 88, de minimisteun 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling duurzame landbouw
8.0 Welzijn	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidskaders - Interculturele ontwikkeling en diversiteit in de samenleving - Vrijwilligerwerk - Bevorderen maatschappelijke betrokkenheid en informatieoverdracht participatie en sociale ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> - Welzijnswet - Stimuleringsregeling professionalisering Antidiscriminatiebureaus 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieregeling activiteiten vrouwenemancipatie - Subsidieregeling activiteiten minderheden - Subsidieregeling welzijn - Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers - Subsidieregeling vrijwilligerswerk en mantelzorg 2002. - Subsidieregeling activiteiten vrouwenemancipatie - Subsidieregeling kinderopvang ten behoeve van personeel bij provinciale instellingen - Subsidieregeling activiteiten minderheden - Reglement het compliment voor Drentse vrijwilligers 2003

			- Subsidieregeling activiteiten jeugd en samenleving
8.1 Onderwijs en sport	- Optimale onderwijs- infrastructuur - Sport in Drenthe	- Stimuleringsregeling breedtesport	- Subsidieregeling sportstimulering - Subsidieregeling top amateursportevenementen - Subsidieregeling provinciaal onderwijs
8.2 Cultuur	- Participatie cultuuruitingen - Behoud cultureel erfgoed	- Monumentenwet - Mediawet - Bibliotheekwet - Regeling specifieke uitkering cultuureducatie - Regeling specifieke uitkeringen stedelijke en provinciale programma's cultuurbereik	- Subsidieregeling culturele infrastructuur - Subsidieregeling bevordering beeldende kunst en vormgeving - Subsidieregeling theater, muziek en voordrachtskunst - Subsidieregeling activiteiten op het gebied van kunst en cultuur - Subsidieregeling Drentse publicaties - Subsidieregeling activiteiten Drentse musea - Subsidieregeling provinciale monumenten - Subsidieregeling onderhoud monumenten - Subsidieregeling restauratie monumenten - Subsidieregeling rieten daken - Subsidieregeling aankoop molens - Draaipremieregeling molens Drenthe - Subsidieregeling festivals
8.3 Zorg	- Gezondheidszorg - Uitvoeringswet hygiëne badinrichtingen en zwemgelegenheden - Patiënten en consumentenbeleid - Ouderenbeleid		- Subsidieregeling zorg - Subsidieregeling activiteiten zorg - Subsidieregeling Fonds integraal ouderenbeleid - Beleidsregel Multifunctionele zorg- en dienstencentra

	- AWBZ		
8.4 Jeugdzorg	- Jeugdzorg	- Wet op de jeugdhulpverlening	- Subsidieregeling activiteiten jeugdhulpverlening - Tijdelijke regeling bekostiging jeugdhulpverlening provincie Drenthe.
9.0 Ruimtelijke ordening	- Algemene ruimtelijke ordening - Beleidmonitoring - Provinciaal omgevingsplan Regiovisie Groningen-Assen uitvoering ruimtelijke ordening - Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel	- Wet op de Ruimtelijke Ordening	- Subsidieverordening grondkosten VINEX-locaties Emmen
9.1 Volkshuisvesting/ stedelijke vernieuwing	- Stedelijke vernieuwing	- Wet stedelijke vernieuwing - Invoeringswet Stedelijke Vernieuwing	- Verdelingsverordening provinciaal stads- en dorpsvernieuwingsfonds - Verordening voor de verdeling van het investeringsbudget stedelijke vernieuwing
10.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	- Financiering en algemene dekkingsmiddelen	- Wet Fido - Financiële verhoudingswet (provinciefonds) - Provinciewet (opcenten motorrijtuigenbelasting)	- Treasury-statuuut - Belegging van gelden
Algemeen	- Lokale heffingen - Diverse algemeen	- Invorderingswet - EU aanbestedingsregels	- Legesverordening provincie Drenthe - Verordening op de heffing en invordering van

	geldende regelingen bij meerdere programma's	<ul style="list-style-type: none"> - EU-regels staatssteun - Europese verordeningen - Legal basis of European Regional Development Fund (INTERREG III b en c) 	<p>de grondwaterbelasting</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heffingsverordening ontgrondingen Drenthe - Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Drenthe
Ondersteunende processen		<ul style="list-style-type: none"> - Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetten - Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling en de uitvoeringsregelingen - Wet aansprakelijkheid van werknemers - Besluit begroting en verantwoording 	<ul style="list-style-type: none"> - Wachtgeldregeling - Sociaal statuut provincie Drenthe (plus bijlagen) - Bezoldigingsreglement - Regeling inzake het verstrekken van geldleningen aan ambtenaren in dienst van de provincie Drenthe voor de bouw, de aankoop of de verbouwing van een huis voor eigen bewoning - Voorwaarden hypotheekregeling - Verordening studiefaciliteiten - Reiskostenbesluit provincie Drenthe